ГОЛОС
ТИЖНЕВИК

Львів 5 вересня 1937

Рік I. Ч. 34.

Передплата: (в краю, ЧСР, Австрії й Румунії) місячно 60 гр., чвертьрічно зл. 1·60, піврічно зл. 3·—, річно зл. 5·50. В інших краях піврічна передплата 1 амер. долар, річно 2 амер. доляри, або їх рівновартість у валюті даної держави.

Ціна 15 гр.

Адреса: „ГОЛОС" Львів, Міцкевича ч. 11.

І право проводу буде за ними...

Нераз і не двічі в останніх роках торкалися ми проблеми громадянської моралі, усіх тих явищ безхарактерности, занепадництва, заперечування не тільки вже національної, але — й дуже часто — людської гідности, явищ і фактів, що заісновують у нас, що наче шашель дуба, точать і розкладають наше громадське життя.

Із громадянською мораллю, із справою характерности зв'язана дуже тісно теж і проблема проводу. Питання, що товчеться, як Марко по пеклі, по сторінках часописів, журналів, а то й окремих публікацій і, яке що-разу, з нагоди тієї чи другої події виринає в цілій своїй гостроті й актуальності перед стривоженою, знікченілою, безрадною думкою громадянства.

Завжди бо й безупину, в минулому й сьогодні, з усього того, що діється навколо нас, можна дійти й неохибно доходимо до тільки одного висновку: ті, що хочуть вести українське громадянство й організувати наше громадське життя, не мають ніяких даних бути справжнім проводом, значить не має в них ніяких прикмет для того, щоб проводити, вести й наказувати.

Зприводу такого чи іншого інциденту, такої чи інакшої справи наші „провідники", „верховоди" існуючих груп й організацій вміють счиняти тільки крик про „бунт", „анархію", „руїнництво" і тим подібні речі. Забуваючи невідклично, що там де виникає бунт, шириться анархія, діють руїнники — завжди й неминуче треба шукати їх первопричини, їх джерела в самого таки проводу. Бо є тут здебільша тільки дві можливості: перша — слабість і недолугість проводу, це тоді, коли він не вміє й невсилі опанувати ситуації, друга — недостача морального авторитету в проводу, що заіснoвує тоді, коли провід не доростає свойого завдання, не відповідає вимогам доби і ще до того сам нарушує принципи національної чи організаційної дисципліни й моралі.

З'ясовувати, які прикмети потрібні й доконечні провідникам і провідним групам нації? Говорити про те, що в чужих середовищах таке ясне і зрозуміле? Всеж, може не від речі буде згадати слова одного з найвизначніших українських публіцистів, який каже, що сильні провідники „всі вони єднали в собі три прикмети: перше — вони самі були насичені тією електричною енергією, що й маси, були рідні їй „температурою"; друге — свою амбіцію добачували не в тім, щоб за масою шкандибати, тільки, щоб її вести, щоб рішати часом проти волі вагалу; третє — неясні стремління юрби уймали вони в яскраву формулу, освічували її підсвідомі бажання сліпучим блиском своєї ідеї, позитивною візією нового проводу, візією „дійсности, що настає", що приходить на зміну існуючій".

Коли шукати за тими прикметами у „проводів" чи „провідників" сучасних українських партій, груп, усяких „об'єднань" і „фронтів єдности", громадських установ й організацій — то знаходимо завжди тільки противлежне. Замісць горіти тим, що ворушить і тривожить почуття й думку мас — вони гасять їх захоплення й пориви літеплою водою немічних, старечих слів, промов та резолюцій. Вести оті „маси" вони дуже хотіли б, але ведуть здебільша тільки свої загони-кліки, та ще й оглядаються і відступають перед кожним порухом чи сміливішим словом спротиву. Їх „програми" й „ідеї" і „кличі", вихолощені ними самими не мають уже ніякої привабливої сили для нікого. Яскравих же формул підсвідомих ще нераз бажань і поривів громадянства не знайти, не збагнути тим, які не бачать і не чують нічого, що навкруги них діється...

І тому не дивні, але й навіть зрозумілі безупинні й повсякчасні нарікання і скигління наських „проводів" і „верховодів" про „підкопування авторитету проводу" — оте їх кожночасне ствердждування власного безсилля й безпорадности в хаосі і крутіжі сучасности.

Свій „авторитет" підкопують бо, здається, таки вони самі. Своєю поведінкою, своєю розгубленістю, своєю безхарактерністю в щоденних своїх словах і чинах.

Який же ж бо авторитет може мати „провід" скажім якоїсь політичної партії чи організації, коли він навіть своєї „реальної політики" не додумує до кінця з усіми її наслідками й цілями? Коли не вміє поставити сміливо крапки над „і", визнати одважно перед загалом громадянства — не закриваючи нічого — своєї політичної концепції, своїх задумів і цілей? Коли не вміє своїх слів і діл оборонити перед громадянством?

Кого можуть захопити кличі безвідповідальної і законспірованої здебільша перед загалом громадянства „політики", що залюбки послуговується усякими критими ходами й „потягненнями"? Як мають розуміти широкі круги громадянства таку чи іншу політику якогось „проводу", коли ніхто не інформує їх про її доцільність, значення і глузд?

Де знайти в нас „провідників", що їх можна б поставити молоді, як живий приклад громадянської й політичної зрілости, гарту й характерности? Адже майже всі вони — поголовно — перекидались з табору в табор, не з'ясовуючи ні собі, ні нікому, чому це чинять. Вчора вони проповідували одне, сьогодні ж — розпинаються за протилежним. Вчора говорили чорне, сьогодні ж — плавають в білому. І майже кожен з них, у хвилину, коли треба було виказати крихіточку бодай духового гарту і зрілости, ганебно заломлювався.

Суттю і змістом їхньої діяльности, їхньої політики — це страх і крик. Вміють вони, оті „провідники народу" вбиратися в тогу пророків, громадських менторів, кричати про небезпеку, бити в дзвін тривоги й ширити... паніку. І руководить ними завжди тільки страх за свої впливи й теплі місточка, що їх так дуже бояться втратити. Поклоняться, вчетверо зігнуться, щоб тільки залишити їх і їхні „надбання" в мирі й супокою.

І саме ж в моралі й життєвій поставі отих „проводів" і їхній „політиці" джерело всіх тих явищ, що їх охрещували й охрещують такими фразами, як „всеукраїнська розтіч", „розгардіяш", втеча від громадського життя й дійсности. В їх недолугості, вічному панікерству, нерішучості — корінь лиха, причина того, що низове громадянство, широкі круги інтелігенції відтягаються „страха ради" від громадянської праці, шукають дочасних користей і вигід і дуже часто йдуть на службу червоних чи білих богів.

Живемо в тяжких і суворих часах. Але здорові нації, політично виховані громадянства і їх проводи саме в такі часи виявляють свою зрілість, гарт і міцні нерви.

В рядах військової частини, коли падає вояк, порожнього місця не залишається. Ряди збиваються. На місце одних приходять другі і йдуть міцною лавою дальше вперед. І те, що падає хтось не є ніякою трагедією. Зате ж найбільшою загрозою для кожної спільноти — це загальна втеча, розгардіяш, паніка.

І в громадянському життю така загроза заіснoвує тоді, коли в громадських установах, товариствах й організаціях починає завмирати життя. Коли люди не хочуть, а то й бояться працювати, йдучи в розсип по власній волі, здаючи позицію за позицією. Коли запановує громадська дезерція.

Репетувати з цього приводу, бити на сполох — як це чинять такі чи інші „проводи", доказуючи тим своє безсилля — даремна справа. Не зарадити цьому криком — усякими закликами, комунікатами і ...статтями.

Треба великої віри в свою ідею і справу, завзяття й багато духової сили й гарту, щоб витримати на своїх становищах. Цього ж не дадуть ніякі „проводи" — у них бо тієї віри і завзяття й гарту не знайти. Вони ж бо і їх загони-фронти, це світ, що відходить, світ, що загибає.

На зміну йому росте новий. Бо тільки новий світ, нові люди загартовані в огні страшних і твердих ночей і днів сучасности зможуть стати новим проводом, що доросте свойого завдання: прорубати рівні й широкі шляхи в майбутнє почерез гущавину, нетрі й темряву сучасности. Тільки тим, що в сьогоднішній час зуміють задержати спокій, виявити свою рішучість і гарт — тільки їм належить майбутнє. І право проводу буде за ними.

Б. Кравців.

На допомогу студенству

На засіданні Краєвого Комітету Допомоги Українському Студентству дня 25-го серпня ц. р., вибрано Президію та Комісію для виготовлення статуту майбутнього Товариства Допомоги Українському Студентству.

Тому, що академічний рік вже починається, Комітет прохає громадянство поспішити з пересилкою жертв на цю ціль.

Усі жертви прохаємо пересилати на конто Комітету в Пром-банку, Львів, вул. Гродзіцьких, ч. 1, складанками ПКО. 506.778 на рахунок 140, та у „Центробанку", Львів вул. Третього Мая 16, складанками ПКО 503.267 на рахунок 13.060.

Прохаємо також українську пресу та інші установи, на яких адреси впливають жертви на повищу ціль, переказувати їх також на повище конто.

Львів, 26-го серпня 1937.

За Краєвий Комітет Допомоги Українському Студентству:

ДР. ПАВЛО ЦИМБАЛІСТИЙ вр. голова.

ДР. КОНСТЯНТИН ЧЕХОВИЧ вр. секретар.

ПРИЄДНАТИ НОВИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ — ЦЕ ПОВСЯКЧАСНИЙ ОБОВ'ЯЗОК КОЖНОГО ЧИТАЧА „ГОЛОСУ".

ІЗ ПОЖОВКЛИХ СТОРІНОК

Із статті ІВАНА ФРАНКА: „НА СКЛОНІ ВІКУ" (розмова в ночи перед новим роком 1901). „Літ. Наук. Вістник". Книжка XII. за грудень 1900.

ПРО НАЦІОНАЛЬНУ ВИКЛЮЧНІСТЬ.

...„Те, що для притисненого видається притиском, це для його противника буде шуканням ширшого простору для власної нації. Принцип в обидвох один, а тільки сили нерівні. Туг очевидно або один згине, або відносини сил мусять уложитися так, щоб обидвом можна було жити й розвиватися. Люди не математичні формули; ідеально-сумирно між ними не йде. Особливо там, де один одному мусить наступити на пальці і сказати: Посунься, грибе, нехай козар сяде. Всяке людське діло в далеко більшій мірі виплід людської пристрасти, ніж чистого розуму. А для такого великого діла, як відродження і консолідація якоїсь нації, не біда приняти в рахунок і порцію національної виключности, односторонности чи, коли хочете, шовінізму. Не бійтеся, коли національні потреби будуть заспокоєні, національний голод буде насичений, то нація відкине шовіністичну страву, розум візьме перевагу над пристрастю, загально-людське і спільне над тим, що спеціялізує й ділить. От тим то, любі мої, я як не лякаюся хвилевого вибуяння мілітаризму при кінці XIX. віку, так само не думаю заломлювати рук над зростом різних національних сепаратизмів, племенних і расових шовінізмів. Усе те виплоди органічного росту новочасних суспільностей, свого роду Flegeljahre нехай і так, — але всетаки признаки росту, а ніяк не упадку, не декаденції" (ст. 141).

ЖІНОЧЕ ПИТАННЯ.

...„Я зовсім не ворог жіночого змагання до рівної з мужчинами освіти і науки і праці. Тільки той жіночий сепаратизм, до якого доходить змагання сучасних інтелігентних жінок, видається мені явищем ненормальним і для справи поступу зовсім непожиточним. В мужчині і жінці сотворила природа не дві раси, не дві окремі нації, а дві части одної цілости. От тим то змагання винайти для жінок якусь самостійність, якусь стежку окрему від мужчин — глупе і неприродне. Те, що ми бачили в XIX. віці, повинно вести нас зовсім у протилежний бік: треба вчити жінок і мужчин СПІЛЬНОГО ЖИТТЯ, спільної праці, товаришування і співділання й поза сферою полових відносин". (стор. 148-9).

НЕ ЗВОЛІКАЙ З ПЕРЕДПЛАТОЮ. ВИРІВНЯЙ ЇЇ ЗАКИ ВІЗЬМЕШ ДО РУК „ГОЛОС".

КРИЛОС — КНЯЖИЙ ГАЛИЧ 1187—1937

Видання тов. „Просвіта", Львів 1937

Товариство „Просвіта" у Львові видало в останніх днях дуже актуальну й гарну книжечку про Крилос — княжий Галич. На зміст книжечки склалися статті: Миколи Дужого „Найбільший подвижник Галицької Держави" (зприводу 750-ліття смерти кн. Ярослава Осьмомисла); Богдана Кравцева „В столиці Осьмомисла й Шестикрильця"; Івана Німчука „Шануймо рідну традицію — бережім пам'ятки минулого" — й вірші Антона Могильницького „Старинний Галич" і Юри Шкрумеляка „Крилос".

Книжечка ілюстрована портретами кн. Ярослава Осьмомисла і знимками з Крилоса. Вона повинна знайтися в руках кожного українця й українки.

Ціна 30 грошів. Замовляти в Т-ві „Просвіта", Львів, Ринок 10. І.

З життя і преси

Веселе в сумному й навпаки

КОНСОЛІДАЦІЙНА ПОШЕСТЬ

Був час, коли в нас було модне слово пацифікація. Після неї слідувала нормалізація. В останньому часі наше життя навістила нова пошесть: КОНСОЛІДАЦІЯ.

А пішло воно головно від тоді, коли то в Польщі полк. Коц почав творити свій „Обуз З'єдночення Народового", популярно званий Озон. Тоді то стало модне слово консолідація (зміцнення, з'єдинення).

А тому, що зір наших офіційних політиків дальше рідних воріт і сусідської загороди ніколи не сягає, то вони поквапно підхопили оце „магічне" гасло і з якоюсь гістеричною радістю та захоплено-тріюмфальним „я знайшов!" почали ним вимахувати перед українським громадянством.

ПЕРЕМАЛЬОВАНИЙ ШИЛЬД

Та тут відразу треба зазначити, що оце гасло „консолідації" це тільки дещо змінений, традиційний та випробуваний, ундівський клич „ЄДИНОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ФРОНТУ". А тому, що з „єдиним фронтом" якось не везло нашим офіційним політикам, то вони, подитячому вірючи, що можна змінити суть справи, зміняючи її назву, перемалювали шильд „єдиного національного фронту" на шильд „національної консолідації".

ДВА ҐРОШІ ПАЛІЄВА

Є в цьому перемалюванні шильду і 2 ґроші Палієва. Палів, балакаючи про „нове", направду БОЇТЬСЯ НОВОГО. Тому, коли УНДО викинуло його із своїх рядів і Палієв став раптом безробітним, він з конечности „злабудав" собі сяку-таку будку та завісив на ній шильд ІЗ СТАРИМ УНДІВСЬКИМ НАПИСОМ: „національна єдність". А щоб шильд виглядав більше притягаюче, то напереді вималював „провідник" ще грізне та проте пусто-порожнє: „Фронт!". Так повстало ФНЄ!...

Після того Палів, на спілку з Волинцем й Іванейком, почав „виводити" нарід із „духового й організаційного хаосу" цебто вести „творчу політику". З „успіхів" Палієва у „внутрішній політиці" можна відмітити хіба його компромітацію на студент. сходинах в „Основі" та ще те, що він, не зважаючи на свою високу ранґу „провідника народу", мусів дуже чемненько та гарненько перепросити в суді п. Тиктора за кинену на нього клевету й образу. Знов же уся зовнішньо-політична діяльність Палієва, як досі, обмежилася тільки до одного інтерв'ю з репортером „В'єку Нового"...

Але шильд УНДО-ві Палів забрав і воно мусіло придумати собі нову вивіску.

НОРМАЛІЗАЦІЯ І КОНСОЛІДАЦІЯ

В міжчасі УНДО почало вести т. зв. політику нормалізації. УНДО просило і йому обіцяли, стукало і йому отворили... та казали ждати. З черги й воно обіцювало багато своєму громадянству і теж казало ждати.

І було б зовсім добре, якби не було зле! Цим новим „курсом" ундівської політики дуже скоро розчарувались і ті, що просили та вірили, і ті, що обіцювали і казали вірити. У висліді прийшло огірчення і розлам в УНДО.

Проти себе стануло з одного боку т. зв. група „Діла", з другого група т. зв. Української Парляментарної Репрезентації або т. зв. група „Свободи".

Група „Діла", атакуючи групу „Свободи", почала висувати гасло консолідації замісць дотеперішнього пробоєвого гасла нормалізації, в якій група „Діла" розчарувалась, але в яку і надалі група „Свободи" вірить.

А всьому винен таки б. премієр польс. уряду Косцялковскі! Чому? — Бо сказав ундівцям у соймі гірку, але найправдивішу правду в очі. Сказав їм, що вони не є ніякими провідниками українського народу. Що український нарід не хоче вже на них голосувати та їх на послів вибирати. Що вони що іншого говорять у кабінеті премієра, що іншого на соймовій трибуні і врешті що іншого в краю, а що іншого закордоном. Сказав їм Косцялковскі, що має їх досить і не думає поважно трактувати ні їх самих, ні їх „великих заяв", „останніх ваших заяв"...

Так таки просто в очі й голосно, щоб усі чули, сказав.

Після такого „діктум" одні мусіли відійти, а прийти другі. Відійшов Д. Левицький, а прийшов В. Мудрий.

ШМОНЦЕС З „ДІЛА" Й МАҐІКИ ІЗ „СВОБОДИ"

Ті, що відійшли, хотіли б вернутися!

І тому почали велику нагінку на своїх-же таки партійних колеґ, що заняли їх тепле й вигідне місце.

І почало „Діло" трубіти про „кризу" і навіть „крах" нормалізації. Про одинокий „наш рятунок" у „консолідації"!...

А хитрий ШМОНЦЕС З „ДІЛА", який від багатьох літ був головним герольдом нормалізації, почав тепер велику ундівську раду радити, розписавши про ці справи окрему „анкету", що її суть зводиться до таких запитів: 1) Чи нормалізація є потрібна й конечна?, 2) Чи вона для українського народу корисна чи шкідлива?, 3) Що треба далі робити?

І всі ундівські „великі радні" відповіли в один голос: 1) Те, що УНДО почало робити від 1935. р. є потрібне і конечне, 2) воно у висліді є для нас шкідливе, 3) треба робити це саме далі. Тільки треба, щоби на місце Мудрого прийшов Кедрин!... А тому, хай живе „оружне зговорення" усіх „українських національних партій", хай живе „консолідація" і її великий пророк з „Діла"!...

А знані маґіки із „Свободи", головно преславний „чоловік-ґума", який сьогодні оплює те, що визнавав учора, а завтра оплює те, що проповідує сьогодні, ці маґіки є обурені „великим і справедливим" гнівом на своїх партійних компанів. А в цьому святому обуренні так самі себе і своїх партійних колеґ характеризують: „биття себе по писках" не може приспішити процесу „подачі собі рук" — отже й консолідації"..., а воно неможливе передовсім з огляду на досить низьку політичну культуру більшости цих (партійних — р.) діячів". А далі: „Скільки в них (цебто у вас! — — р.) самозасліплення, пекельної любови самого себе"... „Різниці між ними всіми, незгоди й взаємне незрозуміння не походять з різности поглядів, з твердости й неуступчивости характерів, але переважно з хоробливого особистого взаємного роз'ятрення"...

Пишуть отже ці маґіки, що „компроміс на особистій" але теж „програмовій основі неможливий" та закінчують свої „засадничі завваги до проблеми української національно-політичної консолідації" квінтесенцією своєї політичної мудрости цебто закликом: „ВСТУПАЙТЕ ВСІ В РЯДИ УНДО!" і „Хай живе Українська Парл. Репрезентація!"...

А ВСЕ ЦЕ ТОРБИ СІЧКИ ВАРТЕ!

А всі ці їх „нові політичні напрямі", зазиви, поклики і т. д., і т. п. разом на купу й одної торби січки варті!

Здають собі з цього справу широкі шари здорового українського громадянства, як теж і ті, на чию адресу спрямовані всі зідхання, і надії, і сподівання сердечні ундівських мужів та й узагалі всіх наших партійних „політиків".

І тому й одні і другі цінять їх так, як цінять, як вони собі на це заслуговують!

ВЕСЕЛЕ В СУМНОМУ Й СУМНЕ У ВЕСЕЛОМУ

І це якраз є те „веселе в сумному".

Але є ще й „сумне у веселому". А саме — сумні й огірчено-зневірені гримаси діячів і спекулянтів усіх родів, відмін і мастей із нашого партійного світу, а натомісць радісні прояви тієї правди, що ЖИТТЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ ПЛИВЕ НЕСТРИМНО СВОЇМ ПИТОМИМ РУСЛОМ. Що ВЕЛИЧЕЗНА БІЛЬШІСТЬ УКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА Є МОРАЛЬНО І НАЦІОНАЛЬНО ЗДОРОВА і стоїть здалека від дрібної метушні, інтриґ і цілої багонно-розкладової ґанґрени партійного світу.

Здорове українське громадянство єднається та організується В ОДНІЙ НЕПОХИТНІЙ ВІРІ У ВЛАСНІ СИЛИ РІДНОЇ НАЦІЇ та в одному гарячому бажанні й зусиллі ділом засвідчити і здійснити ту свою віру. Ту НОВУ ВІРУ — так незрозумілу, далеку, чужу і ворожу нашому партійному світові!

Стружки

ДОБРЕ ЇМ ПОРАДИВ!

Зенон Пеленський пише в „СВОБОДІ" (ч. 33.) про таку подію:

„Пригадую собі випадок, як в одній місцевості он-яка промова одного нашого молодого селянина викликала на масовім зібранні просто френетичні оплески. Діялося це в селі особливо сильно виставленім на атаку польщини"...

„Ми — говорив цей промовець, — па політиків не вчилися. Ви мусите краще знати, як дійти до того. А коли не можете зговоритися по доброму, то зійдіться усі ви пани Палієви, Кедрини, Стахови і всі інші великі політики (Мудрі, Целевичі, Пеленські, Назаруки, Кузьмовичі, Ганкевичі і т. п. — напевно говорив цей селянин, але про це п. З. Пелен. уже ніяково згадувати! — ред.) в якійсь глухій кімнаті, висмаліть себе там добре по писках, щоб очі попідпухали, залагодьте між собою свої порахунки, але до нас з цим не йдіть, ми не маємо на те часу, ми боронимося на смерть і життя перед іншими загрозами, на нас йде чорна хмара, ми маємо повні руки іншої роботи".

Благословенний гріх...

„І коли через людську неміч я мав би згрішити, то волів би я згрішити вже надміром захоплення, недостачею поміркування в словах і ділах, ніж тією споминною мудрістю поміркування, що ні зимне, ні гаряче“...

Іван Франко.

Чи це — Франко?

Читаючи поставлені як мотто до цієї статті слова, а під ними підпис — Іван Франко, не один щиро здивується: невже-ж це слова **Івана Франка?..** Слова великі, слова призабуті, слова незнані...

Так — це Франка!

А те, що ці слова із уст Франка для багатьох з-поміж нас звучать так дивно, показує як мало знаємо ми про нього! Та чи тільки про нього?

Як мало знаємо ми про нас самих! Про наш край і нарід, його **історичну долю,** — долю пережиту і ту, яка вже майоріє у споминому туманами таємного Прийдешнього!...

Чужі і свої „злії люде“ обдурювали і присипляли нас. Вони виплекали в нас цілий **комплекс меншевартости.**

Це ж таки наші землячки, завороженні й розложені різними ворожими та погубними для України теоріями — оті жалюгідні невільники нежиттєвих і протижиттєвих доктрин, — вже десятками років та ще й досі розкладають свідомо чи несвідомо своїми ложними науками душу нашого народу.

Ці люде, це покоління, — як писав незабутній М. Міхновський, — „виплекало цілий **культ страхопопохства,** виробило цілу **релігію лояльности“.** Це покоління характеризує **„нечуваний сервілізм“, „безідейність“ і „незвичайна інертність“.** Воно, „це покоління зробило український рух чимсь смішним і обскурантним, **надало йому характер недоношеної етнографічної теорії“.**

І тому — каже далі Міхновський, — „первозвісника сучасного політичного українства Шевченка не зрозуміло ані його власне покоління, ані поблизькі йому“. Так само як пізніше нащадки цього покоління не зрозуміли та не приняли цього ж Миколи Міхновського, великого патріота — політика, першого ідеолога новітнього українського націоналізму.

Духові діти і в простій лінії спадкоємці цього покоління т. зв. „українофільського табору“ продовжують ще й досі свою шкідницьку роботу. Є це всі демо-ліберальні, „ненько- й-народолюбні“ „патріоти й демократи“ та всі визнавці, поклонники і прихильники соціяльно - інтернаціонально - чоловіколюбних доктрин.

Мусимо пізнати — хто ми?

Крізь замазано-злудні й облудні окуляри отих „злих людей“, що то перед ними так пламенно остерігав свою націю Шевченко, а які — як це він пророкував! — у недавноминулому „приспали лукаві“ Україну та „в огні її окрадену“ збудили (1917. і наступних років), крізь викривлюючий і поменшуючий великість нашої Батьківщини **зиз отих духових карликів** побачили ми Україну, наш нарід і себе самих, **в якійсь жахливій карикатурі.**

Побачили і повірили, що це справді ми — і пішли в життя із огірченою відразою до себе самих, з невірою в наші творчі спроможності та сили. Пішли хитаючись на всі боки, то в одного то в другого чужинця шукаючи оперття.

І стали ми народом „замученим, розбитим, мов паралітик той на роздорожу, людським призирством, ніби струпом вкритим“.

„Будущим“ цього народу „тривожили свою душу“ і Шевченко, і Франко, і Леся Українка, і Міхновський та другі великі сини України. Але свої таки „злії люде“, спростачили й зогидили їх, називаючи навіть „своїми“...

І зробили з Шевченка добродушного й валуватого „дядька Тараса“, з Франка — соціялістичнорадикального партійного демагога й агітатора „проти панів і попів“, з Лесі Українки „соціялістку“, поетку „вселюдського братерства“, що виступала „проти всякого фанатизму“, з Міхновського — „погромщика й антисеміта“ і т. д. і т. п. Всіх старались спростачити й поменшити, або опльовуючи, або уподібнюючи до себе самих.

Велике завдання.

Не зважаючи на тверді і жорстокі дні, що їх ми пережили і переживаємо, **злочинна робота рідних деморалізаторів народу не вгаває.**

І тільки здорові душі, спрагнені пізнання правдивої правди, люди, що дивляться на світ і життя **своїми очима,** а не крізь чужі окуляри (часом ще й рожеві!), — відривають сьогодні, із навмисно затаюваних чи бурянами байдужости, незрозуміння і забуття зарослих, затінених слів та діл предків оту **правдиву правду,** оту **дійсну дійсність.**

І тоді, мов туман під ясними проміннями сонця, десь розпливається, десь счезає нестерпна й кошмарна примара, карикатура нашого життя. Тоді перед нашими радісно захопленими й горіючими очима встає наша минула і сучасна дійсність у своїй суворій та проте так зрозуміло близькій і безмежно дорогій правді.

Велике завдання, що стоїть перед сучасним українством, молодим українським поколінням у першу чергу, — це, між іншим, **віднайти затрачену дійсну правду про наш край і нарід.** Тоді образ нашого минулого, відчуття і зрозуміння сучасного та візія майбутнього стануть перед нами живі й правдиві, близькі й рідні.

Твердий час вимагає твердих людей.

Наш час — твердий час і він вимагає твердих людей.

Сучасне положення української нації тяжке й грізне. Воно вимагає від синів тієї нації особливо зусильного напруження та організації усіх їх духових і фізичних сил.

В жорстокій і безпощадній боротьбі, серед безустанних загроз і небезпек зможуть для своєї нації **здобути нове життя** тільки **нові люди.** Люди з новим відчуванням і розумінням життя, **люди з новим світоглядом,** визнавці **нової ідеології.** Ця нова ідеологія — це віра **новітнього націоналізму.** Це непохитна віра в свою націю і всецело віддана їй чинна й геройчна любов.

Нова віра.

Це та віра, якої великим апостолом в Україні був Микола Міхновський.

Ця віра має відвагу стояти при своєму хочби проти цілого світу, вірити й надіятись навіть без надії і проти надії!

„Над нами висить чорний стяг — говорив Міхновський на Шевченківському Святі в Харкові 1900. року, — а на ньому написано: смерть політична, смерть національна, смерть культурна для української нації“...

„І от серед таких обставин... **Хай навпаки логіці подій ми виписали на своєму прапорі:“ . . . . Україна“...**

Міхновський усім вульканом свого полум'яного серця ненавидів ворогів своєї Батьківщини:

„Московське правительство — писав він у брошурі „Самостійна Україна“, — поводиться з нами на нашій власній території як з рабами... З наших дітей готують по школах заклятих ворогів нашому народові. Навіть у церкві панує мова наших гнобителів.... й сам Бог зробився чужинцем і не вміє української мови“. І тому „відношення росіян до нас освячує нашу до них ненависть і наше право вбити насильника“.

Тим же, які говорили про „близькість“ і „спорідненість“ українців з москалями, Міхновський відповідав:

„Нехай вчені розшукують хто був кому родичем (свояком — Д. Ш.). Чуття нації гидує визнати моральний зв'язок з російською нацією. Через те ми можемо обсуджувати тільки засоби і способи боротьби“.

Були й такі свої ж землячки, які цій вірі протиставляли як аргумент нашу „відсталість і некультурність“.

Але їм відповідав Міхновський, що саме „в самім факті нашої некультурности знаходимо ми найліпший, наймогутніший, найінтенсивніший аргумент і підставу до того, щоби політичне визволення нашої нації поставити своїм ідеалом! Бо хіба можливий для нашої нації поступ і освіта доти, доки нація не матиме права розпоряджатись собою і доки темрява є способом удержати нашу націю в неволі? Доки ми не здобудемо собі політичних і державних прав, доти не матимемо змоги уладнати стан річей у себе дома до нашої вподоби?

І тому „нехай наша історія сумна і невідрадна; нехай ми некультурні, нехай наші маси темні і подурені, ми всеж існуємо і хочемо існувати. І не тільки існувати, як живі істоти, ми хочемо жити, як члени вільної Нації!“

Людина такої твердої віри не хитається і не гнеться. І брутальна ворожа сила може її зламати, але не зігнути! Як не зігнув большевицький Великий Хам вогненної постаті Миколи Міхновського, хоч і зломив її, спричинивши Його передчасну й трагічну смерть...

Врятує нас тільки нова віра.

Як інакше виглядала би сьогодні доля України, наколи б у великі дні української національної революції віра Міхновського була вірою цілої української нації...

І тепер, у час, коли Україна вгинається під тяжким чоботом наїздника, коли ликують її вороги, коли розбещений московський Хам справляє на її просторах свій кривавий бенкет, коли з усіх сторін розгукані буруни шалено і скажено б'ють об борти українського національного корабля — в цей час тільки нова вогненна віра, зроджена як за вольним і повновартним життям, може її врятувати.

Бути чинним визнавцем тієї геройчної віри і ціле життя пропалити у всецело відданому їй горінню — є одиноко достойне доброго сина своєї Нації.

Хай буде благословенний цей гріх!..

Благословенний хай буде цей гріх, що його так прагнув Іван Франко.

Благословенний хай буде гріх „надмірного захоплення, недостачі поміркування в словах і ділах“, гріх зроджений з „надмірної любови“ і відданости своїй нації, з молитви до неї і за неї, а хай пропадуть і счезнуть безслідно всі літеплі, всі ні зимні ні гарячі!

Хай прокляті навіки будуть: і „недостача тривких принципів, або недостача захоплення для справи, що її визнано конечною і святою“, і „споминна мудрість поміркування“ там, „де поміркування це половинчастість цілей, ампутовання ідеалів“...; і „дивна схильність на засадничі уступки“, що при „споминній постійности доктрини любить сходити невпинно з простої дороги“!

Хай не полонює нас „охота засклеплюватися в рямцях тихої бюрової праці і сумирних бюрократичних ідеалів“!

Хай не заколисують і не присипляють нас теж „демократизм і лібералізм, який від кінця 18. віку прекрасні теоретичні кличі „свободи, рівности і братерства“ потрапив виповнити змістом повним суперечностей, спроневірення, бруду, собіківства і фалшу і який... представляється наче дичка буйна листям і навіть багата на цвіт, але зовсім таки позбавлена овочів!“*) І наче безплідна смоківниця — нехай буде проклята і всохне!..

А в наших серцях і душах нехай святиться царство нашої нації і хай могутно лунає її величний гимн!

Дм. Штикало.

*) Слова в знаках наведення — це слова Ів. Франка. Пор. „Із поживклих сторінок“ („Голос“ — ч. 31).

КУЛЬТУРНА ХРОНІКА

ВИСТАВА УКРАЇНСЬКОЇ ПРЕСИ В БУСЬКУ.

Т-во У. Н. В-ів ім. П. Могили, що уладжувало пресову виставу в днях 15—17. в Кам'янці Стр., перенесло її на два дні (28, 29) до Буська, де поміщено її в залі Читальні „Просвіти“. З причини браку місця неможливо було розложити всіх експонатів та не зважаючи на те глядачі мали загальний перегляд наших пресових надбань. Особливим заінтересуванням тішилася вистава в дооколишніх селян, точніше молоді. Вона деколи довгими годинами перестоювала перед столом націоналістичної преси й дивувалася, що вона вже така різнородна та охоплює всі ділянки нашого життя. Преса в цьому окрузі дуже мало поширена, тому поширення її являється необхідною конечністю. В читальнях покутує ще дальше ундівська „Свобода“, хоч селяни нарікають, що вона „мучить їх все своїми партійними з'їздами та резолюціями“. Виставу відвідало на жаль досить мале число громадян; особливо бракувало місцевої інтелігенції та міщанства. Перед молоддю Бузеччини велике й конечне завдання: **поширити українську націоналістичну пресу в місті й на селах. Тоді певно піднесеться свідомість Бузеччини.**

М. М.

Із СУЗ

ЩЕ ОДНОГО ЗЛІКВІДУВАЛИ.

17. серпня скликано нагло у Вінниці пленум вінницького обласного комітету КПбУ, себто найвищих компартайманів області. Темою нарад зборів була справа І. секретаря обкому — В. І. Чернявського. Прослідження закидів, які востаннє роблено Чернявському, зібрало стільки обтяжуючих матеріялів проти нього, що за „відсутність большевицької пильности“ рішили його зліквідувати. На місце Чернявського призначили 2. секретаря обкому — М. І. Бондаренка.

Це вже 12 зліквідований член Центрального Комітету КПбУ!

ЦЬКУЮТЬ...

У „Вістях“ з 17. серпня поміщена обширна „критика“ на нову збірку віршів Доленга „Під гарячим небом“, видану держлітвидавом під редакцією П. Вільхового. „Колективна критика“ Новицького і Рижея безпощадно розправляється з цею збіркою поезій, мовляв „рідко зустрінеш у наші дні книгу, в якій так повно поєднувалися б убогість форми з убогістю змісту“. При описі Харкова „автор по суті уникає показу нашого міста“, говорячи поверховно і загальниково про „фарби“ і „тони“ про „бетон“ і „вогні“, нібито „їх не зустрічається і в капіталістичних містах“. Характеристичною ціхою Доленга, на думку обидвох „критиків“ — це „уникання показувати радянську дійсність“.

Доленго „брудними словами паплюжить жінку“, „не знаходить на ній ніяких героїчних рис, а зображає її в слащаво- (!) сентиментальних тонах“.

„Від всіх поезій віє нестерпним холодом. Автор не бачить радянської дійсности, кращих людей нашого часу і їх геройчних (! — наша прим.) справ. Замовчування великих (!) перемог (!) радянського народу — це один з методів класового ворога“.

„Критики“ Новицький і Рижей розпочинаючи кампанію проти „Держлітвидаву“ хочуть видко самі пробратися на добре платні пости директорів і редакторів видавництва!

МИКИТЕНКО РАПОРТУЄ.

16. серпня вернувся до Києва з большевицького конгресу письменників в Мадриді, Валенсії і Барселоні „представник сталінської (!) літератури соціялістичної України“ І. К. Микитенко. У „Вістях“ (17. 8.) пише він, що він надзвичайно вдячний „вождеві (!) народів великому (!) рідному Сталіну“ (а тьфу!!!) за те, що уможливив йому „разом з представниками передової, братньої російської літератури“ брати участь на міжнародніх конгресах. — Такого „хахлацького“ малороса-блюдолиза то ще підсовєтська Україна не бачила! Це вже рекорд москво-сталінопоклонства! До „передових“ письмацьких москвопоклонників належать тепер крім Микитенка ще такі „світочі“, імена яких варто собі затямити: М. Рильський, П. Усенко, П. Панч і О. Копиленко. („Вісті“ — 22. 8.). А де подівся „передовий драматург СССР“ — Корнійчук?

РОЗКОПКИ СЕЛИЩ КАМ'ЯНОГО ВІКУ.

Археологічна експедиція інституту історії матеріяльної культури Академії наук „УССР“ розпочала розкопи Новгород-Сіверської стоянки, часть кам'яного віку. Досліджуватимуться також селища і стоянки часів кам'яного віку по обох берегах річки Десни і, крім того, будуть закінчені розкопи Чулатовської палеолітичної стоянки на Чернігівщині. На цій стоянці знайшли в минулому році рештки тім'яної частини черепа людини часів палеоліту. Ці рештки були оброблені рукою людини. Очевидно, череп вживався як посуд. („Вісті“ з 21. 8.).

Мета нашого життя є практична, не теоретична — те, що ми діємо, а не те, що ми пізнаємо — належить до вічности.

Шопенгауер.

Перед маревом контрреволюції

КІНЕЦЬ ЩЕ ОДНОГО САТРАПА.

Ми вже повідомляли про те, що черговий червоний „віцекороль“ Сталіна на СУЗ — Мендель Хатаєвич попав в неласку, і висказали здогад про його арештування. До закорд. кругів наспіла з Москви зовсім певна вістка про остаточний кінець наступника Постишева, нагороджуваного „за успішну боротьбу з українською контрреволюцією ордером Леніна“ — б. секретаря дніпропетровського обласного комітету компартії останньо другого секретаря Центрального Комітету Компартії України — властивого диктатора СУЗ — Хатаєвича.

Мендель Хатаєвіч, що своє „урядування“ в Києві розпочав був гострими репресіями, масовими арештами і розстрілами, що зліквідував цілий ряд наркомів УССР, між ними „кривавого ката України, шефа ГПУ — Балицького — тепер сам опинився в закривавлених підземеллях резиденції ГПУ в Києві.

„Президент“ України — Г. І. Петровський, що від кінця травня знаходився під невідступним доглядом ГПУ, тепер знову опинився на волі. Та його становище так захитане, що дні „українського старости“ вже почислені.

Недавно розпочата нагінка на першого секретаря Компартії України, — про що в останнє розписувалася европейська преса, — на поляка Станіслава Вінкентійовича КОСЮРА доходить до свойого успішного кінця. Велике враження викликав факт, що підчас т. зв. „свята авіяції“, яке рік-річно влаштовують по всіх містах СССР, на летунській площі в Святошині під Києвом не було Косіора. Головну промову „від імені ЦК КПбУ й „уряду“ України виголосив Затонський. На „урядовому“ бальконі зібралися тільки такі совєтські „великості“, останки москвослужак на Україні: Любченко, Кудрявцев, Затонський, командувач Київської Військової Округи — Федько, член військової ради округи — Щаденко, командувач летунських військ КВО — комдив Астахов (призначений на місце розстріляного Амеліна) і голова міськради Києва — Христич, що прийшов на місце арештованого Петрушанського.

Відсутність Косіора — це потвердження його ліквідації.

КОНТРРЕВОЛЮЦІЯ... В БІБЛІОТЕКАХ КОЛБУДІВ.

„Вісті“ з 22. серпня містять передовицю на тему „Культробота на селі“, в якій на підставі численних дописів своїх селькорів про діяльність колбудів (колгоспних будинків) б'ють на сполох, що „вороги народу опанували в деяких селах керівництво культроботи по колбудах“ поодиноких колгоспів.

„На Україні — пишуть „Вісті“ — налічується самих тільки колбудів понад 13 тисяч. Але не скрізь ще вони стали центрами масово-політичної і культурної роботи“. Найбільше тривожить „Вісті“, що кадри завідувачів колбудів або бувають політично безтурботні, або і вороги. В бібліотеках трапляється **ворожа література і т. д.**“. Як бачимо всюди прокрадаються „ворожі елементи“ й організують українські маси до розправи з московськими окупантами.

ЗАКАПТУРЕНА КОНТРРЕВОЛЮЦІЯ.

Недавно повідомляли ми про великий процес проти сектантів, що відбувся в с. Лука Вороновицького району на Вінниччині. „Вісті“ з 21. серпня пишуть, що на Вінниччині сектанство далі поширюється. Центром цеї „закаптуреної націоналістичної контрреволюції“ стало тепер село Пелківці, Шаргородського району. Ці контрреволюціонери „скеровують свою контрреволюційну діяльність на те, щоб залучити до секти допризовників і перетяти їм шлях до лав Червоної Армії“. На тартаку в цьому районі поширили „сектанти“ свою діяльність серед робітників, „вербуючи їх, під завісою секти, до контрреволюційної роботи“.

ДИРЕКТОРІ ФАБРИК — ЗЛОДІЯМИ

На цукроварній фабриці в Одесі викрили величезні зловживання тамошнього директора Рюмшина. Цей світоч совєтської харчевої „промисловости“ розбазарив в останньому часі 2 мільйони 913 тисяч рублів так званого директорського фонду. З цих грошей Рюмшин повибудовував собі й найближчим своїм спільникам величаві віллі, влаштовував різні банкети та свята й врочисті відвидини театрів. А в цей сам час український робітник ледві животіє в ярмі соціялізму.

„СКАНДАЛЬНО ПРОВАЛИВСЯ“.

В першому кварталі ц. р., ми це ононді доносили, видобуток вугілля в Донбасі вповні провалився. Тоді то — 28. квітня, Сталін і Молотов видали окрему постанову для збільшення „стахановських темпів“ у вуглевій промисловості. Тепер знову вся большевицька преса зчиняє крик, що впраді в травні й червні стан вуглевидобутку дещо поліпшився, зате в липні скандально провалився. Плян виконали заледві на 86.3 відс. Преса обвинувачує в цьому передовсім лихий соціяльний стан робітництва, викликаний лихою господаркою керівних органів. При цьому перепадається передусім недавно заарештованому директорові тресту Донбасвугілля, кол. секретареві донецького парткому Саркісову. Не лише Саркісови винні, але ціла грабіжницька господарка Москви з її „соціялістичним будівництвом“.

Ген. Ґаліца про Полісся

Дня 22. ц. м. в своїй промові в Бересті н. Бугом ген. Ґаліца, що говорив з рамени О. З. Н. сказав між іншим таке: „З полудневої сторони Полісся стикається з українським елементом. У своїй пруживості намагається він сягнути й на тутешній ґрунт та використовуючи слабе освідомлення і лагідний характер поліського селянина, різні пришельці хотіли б створити тут осередок, в якому полонювали б його під свої національні впливи. Того роду зазіхання ловити души, треба опреділити, як нарушення підставових і конституцією забезпечених прав громадянина — означувати свою національну приналежність і такі зазіхання на тій бідній землі мусять бути недопустимі“.

— В Шамотулах відбувся перший процес проти 15-ох людовців-організаторів демонстраційного селянського штрайку в серпні ц. р. Найвищий засуд був — 8 міс. в'язниці.

Микола Мороз.

Лист до матері

Любі мамо! Наша перша зустріч в тюрподі зробила на мене гнітюче враження. Хочу тепер дещо пояснити Вам. По-перше, хоч чекісти мене заарештували й поставили перед суд — все це не значить, що прийшов мій кінець. Дивлячись в обличчя будучого певно й рішучо вірю, що вирвати мене з життя у двадцять років їм не дасться.

І пишу Вам цього листа не тому, що Ви моя, Андрія Кудри, мати, що Ви родили мене, повивали, співали своїх невибагливих матірних пісень, тішились кожним моїм усміхом, кожним висловом моїм. І навіть не тому, що двадцять років чекали Ви на мене, поки стану Вашою мрією — гордістю, священиком нашої дерев'яної трухлявої церковці, що надягну блискучу ризу та стану зручним протяжним голосом виводити найпріємніші для Вас слова розмови з Богом.

Ні, не тому, мамо...

Але не подумайте, що я забув все це, що не пам'ятаю... Що теперішній стан вичавив із мене усі синівські нотки... О, ні!.. Пам'ятаю все, до останньої усмішки на устах. Пам'ятаю Ваші клуночки, якими обкладали мене, коли посилали „на великі школи“. Пам'ятаю Ваші слова: „Їж, дитино, та рости“... А також: „вчися, мудрих людей слухай“... пам'ятаю також, як Ви, коли наш драбинястий візок, що віз мене „на великі школи“ викочувався з воріт, як христили мені дорогу... О, мамо! Все чисто пам'ятаю... Але радости Вам не зробив, не став священиком... Оттак, як бачите. Сиджу тут, як небезпечний в'язень.

Все таки не тому пишу я цього листа. А чому? — Сьогодні неділя. День ясний, такий тихий. Ви певно ходили до нашої церковці, стали на своєму місці та били глибокі поклони. Я так і бачу Вас. І бачу, як селяни стояли юрбою коло дзвіниці, під розлогою, дикою грушою, з якої саме спадають дички, і мабуть гуторили:

— А знаєте, куме?

— Гов... а що там?

— Та кажуть Кудриного Андрія заарештували... Кажуть під суд піде.

— Та невже? А то ж защо? Та не може бути...

— Та Хресто — святий, не бреше. Бачили як Кудриха плакала нині?

— Отаке, дивися. А защо ж його? Здається, чесний парубок.

— Або їм що... Знаєте, як то є.. Тепер хіба чесній людині життя є? Сказав слово, хтось підслухав і маєш... А шкода хлопця. Лепський

У крутіжі світових подій

ГРЯДЕ НЕМИНУЧЕ.

Дні, що їх переживаємо, є днями сумерку і щораз виразнішого та прискореного розвалу СССР, упадку впливів червоної Москви у світі та й взагалі значення і сили міжнароднього комуно - масоно - жидівства.

На наших очах тріщить і розлітається, під напором молодих і невижитих націоналізмів поневолених Москвою народів, червона московська-большевицька імперія. На наших очах поносить вона поразку за поразкою у світі, всюди там, де вона намагалась устромити свій нахабно-кацапський ніс та простягнути свою руїнницьку, злочинну й загарбницьку руку. Б'ють Москву, б'ють і всіх її явних і скритих, вольних і невольних союзників, аґентів і вислугувачів. Під розторощуючими ударами націоналістів загибають між ін. на наших очах червоні в Еспанії, конає і скорше чи пізніше таки остаточно сконає червона Москва.

Ця остання видобуває тепер останні сили із себе, щоби недопустити до побіди націоналістів в Еспанії та яко мога утруднити визнання ген. Франко поодинокими державами за воюючу сторону чи за леґальний еспанський уряд. Та це визнання і так скорше чи пізніше прийде, як неминуче. Надходить остаточна побіда еспанських націоналістів. Національні війська вже **здобули Сантандер і ціла Баскія є в їх руках.** А з упадком Сантандеру еспанська війна увійшла у свою вирішну фазу. Тепер, бо нац. північна армія, завоювавши Баскію, та національні кораблі, які досі бльокували Сантандер від моря звернуться проти Мадриду та Валенсії і Барселони. І перед неминучою загибіллю не врятує еспанських червоних навіть „геніяльний“ Сталін, хочби із злости вилізав із власної шкури.

Здобуття Сантандеру викликало великий підйом серед національних військ, а з другого боку спричинило **величезний упадок духа та боєвої спроможности серед червоних недобитків.** Із понад **100-тисячної червоної армії,** що боронила Сантандеру, **залишилося** ще всього-на-всього яких **5.000,** які сховалися в тяжко доступних горах. Біля 40 тисяч червоних взяли націоналісти в полон, багато згинуло в боях, ще більше перейшло на бік нац. військ (одного дня — 18 червоних батальйонів перейшло до ген. Франко).

Національні війська вже далеко поза Сантандером (населення цього міста із величезним захопленням і радістю вітало повстанців!), **машерують безупинно вперед** в південно-західньому напрямі, не зустрічаючи вже майже ніякого спротиву з боку здеморалізованих червоних недобитків. **Цей останній похід нац. військ нагадує скорше мирні військові маневри як боєвий наступ.**

Національний уряд володіє під цю пору вже над 32 провінціями, в руках червоних залишилася ще тільки яка третина Еспанії.

Щоби відвернути увагу своїх „громадян“ і світу від того, що діється на півночі, черв. еспанський уряд розпочав востаннє, рештками своїх сил, намагання прорвати залізний перстень національних військ в Араґонії. Та це червоним **не вдалося,** а їх наступ на відтинку Сараґосси націоналісти криваво і з величезними втратами червоних відкинули.

Червоний уряд постановив вивезти з Мадриту ще 200 тисяч цивільного населення, а залишити в ньому тільки військову залогу. Перед недалеким здобуттям Мадриту ген. Франком червоні хочуть перемінити цю есп. столицю в цілковиту руїну. Та це їм нічого не поможе й перед остаточною загибіллю з рук націоналістів не врятує.

ІТАЛІЯ ПРО ЕСПАНСЬКУ ВІЙНУ.

Сьогодні Італія вже не скриває факту своєї чинної допомоги еспанським націоналістам.

Востаннє італійська преса оповістила імена 12-ох італійських генералів, що беруть чинну участь ув еспанській війні. Між цими 12-ма є і маршал Бадоліо, завойовник Абісинії.

У звязку з останніми воєнними невдачами есп. большевиків — черв. есп. уряд Неґріна має бути зліквідований, а на його місце утворена диктатура трьох ґенералів.

Подає ще італ. преса, що в здобуванні Сантандеру брали участь 3 італ. дивізії.

ОСТАННІ ЗУСИЛЛЯ МОСКВИ.

Червона Москва, зазнавши смертельних поразок у світі, загрожена революцією гноблених нею народів із нутра, бачить ще свій єдиний рятунок у світовому хаосі. Вона хоче через своїх аґентів викликати неспокої, заворушення та бунти на терені різних европейських, азійських та заморських держав, щоби в цей спосіб відвернути увагу світу від того, що діється у неї вдома, внутрі СССР. Червона Москва робить останні зусилля рятувати себе, викликуючи замішання та ускладнення у світі.

Щоби ускладнити положення у світі задумує московський Комінтерн, після теперішньої своєї реорганізації, почати вже в жовтні цього року — як подає французька преса, — посилену, свою руїнницьку акцію, — в цілому ряді европейських держав, між ін. і в Польщі. Для польських комуністів призначив Комінтерн, по Еспанії, найбільші суми грошей для розпочаття в Польщі большевицької „роботи“.

І тому, коли **в серпні ц. р.** в багатьох місцевостях у Польщі вибух **селянський штрайк,** зорганізований польськими людовцями, поль. права преса вдарила на трівогу: Це ліві елементи намагаються захопити владу та утворити в Польщі владу „людового фронту“. Вони намагаються довести до **еспанізації** Польщі.

Щоб до цієї „еспанізації“ Польщі недопустити, йде в останньому часі широка нагінка поль. правої преси на „лівих“ (гол. людовців та комуністів), а при цьому цькування та накликування до репресій супроти українців, як небезпечного й „вивротового“ елементу, що загрожує існуванню й цілості Польщі. (Голосна україножерна відозва „порозумівавчого секретаріяту“ різних польських суспільно-політичних організацій в мин. тижні).

З наміром витворити збільшення хаосу у світі приклав свою „дружню“ руку большевизм і до подій в Китаю.

Та все це не врятує червоної Москви ні її імперії, тюрми народів, СССР. Трупом, що його вже в недалекому майбутньому мусітиме поховати світ і зареєструвати історія, буде ніхто інший, але саме московський СССР.

КОРОТКО:

АНГЛІЯ.

— У зв'язку з подіями на Далекому Сході премієр Чемберлен вернувся із відпустки до Лондону, де відбув нараду з мін. Іденом, Галіфаксом і Ванзітартом. На цій нараді обговорювано також справу охорони британської морської плавби на Середземнім морю.

— В графстві Серей викрали невідомі люди частини мотору літака, зовсім нової конструкції, що її держали в стислій таємниці. Поліція арештувала 6 осіб, запідозрених у цій крадежі.

АМЕРИКА.

— Міністерство війни ПАСШ (Північно- Америк. Союзних Штатів) замовило в одній фабриці літаків у Буфало 240 двомоторових літаків нового типу (для погоні). Швидкість лету цих літаків доходить до 550 км. на годину.

ЕСПАНІЯ.

— Національні війська здобули досі понад 338.700 кв. км., цебто понад 70 процент терену цілої Еспанії находиться вже під владою ген. Франко. На території нац. уряду живе майже 15 міл. населення, а під владою червоних тільки 9 мільйонів.

— Черв. валенсійський уряд вислав до Ліґи Націй ноту, в якій обвинувачує Італію в тому, що італ. воєнні кораблі затопили кілька кораблів червоного уряду. Не маючи на це ніяких доказів, пишуть еспанські большевики у згаданій ноті, що „це таке явне, що було би образою здорового розуму вашої ексцеленції (Авеноля, секр. Ліґи Народів — Ред.) і членів Ради Ліґи Народів, пробувати щонебудь тут доказати“(!)

— Баскійський президент Ваґір утік із Сантандеру до Франції.

— Франц. преса подає, що в місцевості Біяріц у Франції дійшло до зустрічі уповноважненого представника каталонського уряду з висланником ген. Франко. Каталонія хоче піддатися ген. Франко та бажає в цій справі з ним переговорювати. Ген. Франко зажадав піддатися, а потім обіцяв переговорювати.

— Черв. валенсійський уряд проголосив релігію приватною справою кожної людини. В школах навчати релігії не вільно. Есп. безбожники вислали до Москви, на світовий конгрес безбожників телеграму, в якій обіцюють ще більше загострити в черв. Еспанії боротьбу з релігією.

ФРАНЦІЯ.

— В Парижі має відбутися в найближчому часі конгрес делеґатів 3-го Інтернаціоналу із Німеччини, Англії, Бельгії, Еспанії, Франції, Швайцарії та Портуґалії. На конґрес має приїхати та ним проводити ген. секр. московського Комінтерну Димітров. Людово-фронтівський суч. франц. уряд усіми силами старається помогти червоній Москві. Вислуговуватися большевикам — це одинока правдива ціль соціялістів та „демократів“ різних відтінків і мастей всюди, теж й у нас (наші соціялісти-радикали й інші). — На згаданому конґресі мають обговорити та вирішити справу переходу комуністів „до негайної акції у Франції“ та деінде.

— Ще уряд Блюма встановив монополь торговлі збіжжям за посередництвом Збіжевого Уряду. Цей Збіжевий Уряд встановляє раз на рік (в серпні) ціну на збіжжя, а коли не може цього зробити, тоді ціну на збіжжя встановлює держ. уряд. Цього року ціни на збіжжя ще не устійнили. Врожай у Франції ц. р. виносить 65 міл. квінталів (мин. року — 69 міл. квінталів).

— В Парижі відбувається 32-ий Конґрес Мира.

ІТАЛІЯ.

— По майже 50-літній перерві нав'язав Ватикан нормальні дипломатичні взаємини з амер. держ. Еквадором. Папа іменував апост. нунцієм в Еквадорі Фернанда Ченто.

КИТАЙ.

— Від одної великанської летунської бомби в Шангаю згинуло понад 500 осіб.

— На пограниччі провінції Чагар і Суюан, під Чань-Тей, розбили ніппонці 3 китайські дивізії.

— Є вістки, що марш. Чан-Кай-Шек хоче перенести столицю Хін з Нанкіну до до м. Чон-Кін в провінції Сечуан. Перенесення це має бути доказом, що Китай задумує вести війну до останніх сил.

— Англійського амбасадора в Китаю ранило кілька скорострільних куль з літака в живіт — в часі, коли амбасадор їхав автом з Шангаю до Нанкіну. Стан амб. тяжкий.

парубок. А розумний... Про оту Україну, як пічне, як пічне — хоч-не-хоч, а слухаєш. І правду, люди мої, казав. Гірку, чуєте, правду.

І отак, бачу в думці, стоять дядьки й гуторять. Повіває вітер, зрушує дички. У церкві кінець і Ви, мамо, виходите. Бачу Вас виразно, як ідете старими східцями на подвір'я, далі стежечкою до фіртки, не заходите „до кумів“, а йдете просто дорогою через вигін додому.

І тут пригадується мені отой наш вигін. Широкий він і росте на ньому гусяче зілля, яке так радо скубають оті гармідерні птахи. І от пригадується мені час, коли мені було всього-навсього перший десяток літ. Стрибав разом з іншими лобурями по полях, за худобою, у білих полотняних штанятах із вихрястою над чолом чуприною. Були тоді у нас на переміну „петлюрівці“, большевики... Крав у них „патрони“ і вечорами пробував у дебрі свою обрізанку. Пригадую одного разу один „петрюровець“ на велетенськім лисім коні зупинився коло мене й каже: „Ей, малий! (це мні не подобалося — малий) хочеш щоб підвіз?“... Чом ні! — викрикнув я. — „Стрибай сюди!“... Взяв на сідло й ми промчали селом. Ах, як було приємно. Кінь здоровенний — все гуц-гуц!... За селом перед Жолобським лісом пустив. — „Біжи (каже)... А добре було?“ — Добре! — „Ну так, колись згадаєш українського козака. А виростеш, так не забудь також“...

І хіба можна забути? Ніколи. Ті козаки відійшли й більш не вернулися. Зате прибули інші. Пригадую, як прибули одні, як стояли табором на вигоні, як напали на них большаки... А пригадую також, як одного осіннього дня ті самі наших хлопців скорострілом, без суду, розстрілювали. Матері там були, були жінки й наречені. Були й ми малі. І..., Ви ж самі знаєте решту. Ви ж маєте розтоптану конем руку.

І от минули ті десять років. Ріс, грубшав, міцнів. А осінь, а стрибаючі над людськими головами коні, а розстріляні хлопці, а зломана Ваша рука, а розпука й ганьба... Ні!... Стократ, мамо, ні! Це не забудеться, це не сміє забутися. І коли б я забув, коли б забули всі ті, що там були й бачили... на що ж тоді жити? На що? Ну, посудіть самі.

І тому я попав сюди. Мені всього двадцять років і я під судом... Але не каюся... Не можу каятися. Я все таки щось зробив. Я не жив даремно...А коли я передам заповіт боротьби тим, які прийдуть по мені, і коли вони не вмруть смертю слабодухів, я буду аж надто щасливий...

— — — — — — —

Цього листа Андрій Кудра не писав. Він ходив по келії-одиночці і лише думав. І є це один шматочок його душі, замкненої в чотири стіни тюремного муру.

— Ніппон заповів, що буде бльокувати Шангай і взагалі китайське побережжя від моря. Чужоземні кораблі будуть ревідовані ніппонськими кораблями. Ця постанова Ніппону викликала велике враження в Китаю і світі.

— Штаб Чан-Кай-Шека подає, що під Нанкоу ніппонці послуговувалися в бою з 89. кит. дивізією трійливими газами.

ПАЛЕСТИНА.

— Рада жид. аґенції затвердила ухвали сіоністичного конґресу. Жиди заявляють, що хочуть мирного співжиття з арабами і домагаються від англ. уряду скликати конференцію „округлого стола“ при співучасті жидів й арабів. Ця конференція мала б устійнити умовини мирного жидівсько - арабського співжиття та не допустити до поділу Палестини.

— Великий муфті Єрусалиму (арабський церковний достойник) Ель-Гуссейн накликує арабів, у виданій ним летючці, боротися проти поділу Палестини. Муфті, побоюючись арештування англійцями замкнувся в мечеті Омара і звідтам не виходить.

— Проти поділу Палестини виступила ціла Сундська Арабія (найбільша араб. держава на Арабськім півострові), на чолі з шейком Абду'ллі Аз-Шайгі, ключником Кааби (найбільшої святости музулман у Мекці).

ПОЛЬЩА.

— У Варшаві відбувся процес проти високих скарбових урядників за образу віцемарш. Світальського. Цей процес розкрив багно протекціонізму та інтриґ, які панували в мін. скарбу.

— У Кракові відбувається процес проти Фляйшерової і К-о, жидівської шайки, що при допомозі жінки през. Апеляційного Суду в Кракові Парилевічової (померла у в'язниці) допомагала різним людям дістати посади в судівництві й інших урядах, а за це брала від них великі хабарі. Ця шайка оплутала своїми сітями багатьох високих держ. достойників. Процес є сензацією в Польщі.

— За зловживання арештували 2-х скарбових урядників в Заверцю (на Шлеську).

— До Варшави приїхав шведський мін. загр. справ Зандлер.

— У Варшаві відбулися наради польсько - французької торговельної комісії. Чергове засідання цієї комісії відбудеться в листопаді ц. р.

— Гірські ріки в Татрах і на Подгалю вилили, заливаючи багато місцевостей.

— В Сосновцу на Шлеську постановив Гірничий Уряд замкнути цілком копальню „Гелена“. У відповідь на це робітники обсадили фабрику та розпочали окупаційний штрайк. Хоч робітникам обіцяли заплатити відшкодування — вони штрайку не перервали і займають фабрику далі. Протестаційний штрайк вибух у гуті „Катерина“, бо робітники домагалися підписання з ними нової збірної умови.

— Польща дуже обурена тим, що польські ученики в Данцігу є примушувані ходити до німецьких шкіл. Але рівночасно різна польська україно-жерна преса веде заїлу кампанію проти українського шкільництва.

— В Любліні засудили б. високого скарбового урядника Кшиштофорського за зловживання на 15 літ в'язниці і 100 тис. зол. гривни. Коли Кш. не могтиме тієї гривни заплатити, буде сидіти ще 3 роки довше. 7-ох тов. Кш. засудили на кари від 5—2 р. в'язниці та гривни від 1.000—100 зл. Добре крали, коли аж стільки обібрали років в'язниці!

СССР.

— ЦК і Совнарком СССР рішив утворити новий нар. комісаріят (міністерство) „механічних конструкцій СССР“ (кавчуковий, промислово-скляний промисел та півшляхетних металів, як теж механічних конструкцій, що досі належали до нарком. тяжкої промисловости). Цей комісаріят обійме В. Межлаук. Комісарем тяжкого промислу іменовано Лазаря Кагановіча(жида), що досі був комісарем лучби (залізниць). Цей останній ресорт обняв дотепер. заступник нарком. комун. Ан. Бакулін.

— В Москві арештували конструктора літака „Н—209“ інж. Іванова. Його обвинувачують в тому, що він не сконтролював добре мотору літака, яким полетів понад півн. бігун Левоневський із 5-ма пасажирами до Америки та по дорозі десь пропав.

— Большевики перевезли з Москви до Лондону 10 кг. дорогоцінностей (діямантів й інш. дорогих камінів), що їх колись награбували на „буржуях“.

ГОСПОДАРСТВО

На нові шляхи

Голос молодого робітника.

Живемо в часах, коли в поглядах, досі здавалося б незмінних, на багато справ треба перевести переоцінку вартостей. Життя поступає, різничкується, а з ним теж змінюються прийоми й методи поступування. Ці прийоми, методи, нові вимоги видвигає само життя. Так отже само життя видвигає нові вимоги і вказує нові розвоєві шляхи сучасній українській селянській молоді. Поволі, приймається на селі погляд, що земля не мусить і вже не може бути одиноким варстатом праці для селянської молоді. Погляд цей зроджений з конечного зла, „голоду землі“ має незвичайно позитивну вагу для цілости українського організму. Він бо з однієї сторони розв'язує наболілу проблему надміру населення на селі, а з другої сторони так пекучу для нас справу українізації міст ставить у площину позитивної розв'язки.

На нашому селі не має вже змоги дальше ділити й так вже забагато поділені селянські господарства. Немає змоги на цих клаптиках землі закладати нові огнища родинного життя. Не можна на них, коштом навіть дуже тяжкої й запопадливої праці жити й доробитись. А сучасна українська селянська молодь, якої знання і знайомість світу сягає вже далеко поза обрії рідного села, не хоче животіти й киснути на одному місці та змарновувати свою молоду буйність, свої молоді, творчі пориви. Вона кидається на всі боки, шукаючи якогось виходу, нового русла, куди б могла скерувати свої молоді сили. І вона знаходить. Ген там, де рідні ниви збігаються з небом, на горизонті височаться димарі фабрик, там місто гамірне, рухливе, місто на нашій землі, нашим хлібом годоване — не наше. Які великі можливості! Міський облік на українських землях стає тереном зацікавлення для селянської молоді. Відвоювати міста оце завдання сьогоднішнього покоління селянської молоді. Скерувати надмір сільського населення на здобуття міст — це наказ сучасної хвилі.

Це як слід зрозуміла молодь села. Молодий селянський актив відважується вже покидати рідне село, батьків і рідню і без сотика в кишені йде в чуже місто, йде в невідоме шукати своєї долі. Оці піоніри, це не розпещені „мамині сини“, вони не з тих, що гнуться і зневіряються від будь якої невдачі. Це тверді сини, твердої й суворої доби. Вони знають, що сьогоднішне місто не прийме їх з широко розгорнутими руками, вони знають, що не знайдуть в ньому легкого й вигідного життя а тяжку працю.

Та саме й праці йдуть вони шукати, вона для них не страшна, бо тільки працею, тяжкою й витривалою приходиться до добробуту. Їх загартовані характери дають запоруку, що в суворій життєвій боротьбі, у великім життєвім змагу, вони не подадуться.

І не затратять свойого національного обличчя. Їм далекі вже, чужі й фальшиві кличі про єдність усього пролетаряту, бо злиняли вже їх яскраві й здавалось приманчиві барви й віє від них нудьгою порожніх фраз. Ніякий чужий силі не піде в підмогу українське молоде робітництво й ремісництво. А розв'язки соціяльної проблеми шукатиме воно під соціяльними кличами українського націоналізму. М. Щ.

Селянський штрайк у Польщі

Дня 30. серпня ц. р. появився офіційний комунікат польського уряду про демонстраційний селянський штрайк. В світлі цього комунікату підложжя, перебіг і вислід цього штрайку представляється так:

„Стронніцтво Людове“ — використовуючи річницю **15. серпня** (побіди над большевиками в 1920. р.), скликало на цей день цілий ряд зібрань, на яких проголосило **10-денний селянський штрайк**, що мав поперти гасла й політичні домагання цього табору.

Штрайк мав полягати на unemożliwленні достави харчів до міст, а осягнути це хотіли людовці при допомозі терору спеціяльно узброєних та зорганізованих боївок. Цей штрайк мав охопити **простір цілої держави**, але до цього не дійшло. Переведено цей штрайк **у центральних повітах „Малопольщі“**. В штрайку взяли участь головно малоземельні та безземельні селяни, які тероризували тих селян, що не хотіли в штрайку брати участи.

Боївки людовців намагалися викликати **заворушення** і при цьому допустилися цілого ряду **актів ґвалту** і звичайних кримінальних **проступків. Вони барикадували дороги**, підпалювали будинки, зрубували овочеві дерева та вбивали коней тих селян, що не солідаризувалися із **штрайком, як теж переривали телеграфічні проводи та розбирали мости.**

Проводирі боївок запевняли селянські маси, що поліція одержала заборону стріляти, а маси осмілені цими запевненнями, почали атакувати відділи поліції. У висліді в часі сутичок було **41 убитих і 34 ранених**, при чому число ранених не є ще докладно знане, бо багато з них укривається по лісах і безлюдді.

Комунікат заповідає, що „пролита селянська кров затяжить на тих, які в ім'я власних політичних інтересів, ошуканчо пхнули невідповідальні одиниці до актів ґвалту і терору“...

Від себе додаємо, що людовці намагались втягнути до штрайку й українських селян та це їм не вдалося. Такі спроби були напр., в Підгаєччині та Калущині, при чому деякі польські угрупування старались усю вину звалити на українців. В такому сенсі й дусі вдержану відозву „Порозумівавчого Секретаріяту Стоважишень Малопольскі Всходней“ розкидали з літаків, між ін., на терені Калущини.

Українське селянство ніколи не йшло й не піде на ніякі облудні „людово-фронтівські“ кличі. Не дасться обдурити тимбільше людовцям, бо дуже добре знає, хто вони та їх проводирі.

„ОБОРОНА ЛЬВОВА ПОЧАЛАСЯ 1918 Р. І ТРИВАЄ ДОСІ...“

Краківський україножерний „І. К. Ц.“ помістив недавно „кореспонденцію із Львова“. Про що? — Про організаційно- господарські успіхи українців, які „поважно загрожують польському станові „посідання“ на кресах. Головно перелякався „Кур'єрок“ і других лякає успіхами **дрібноощадностевої акції Пром.-Банку у Львові.**

Закликаючи кресове польське громадянство до відпору перед українським заливом „І. К. Ц.“ пригадує, що **„Оборона Львова почалася в 1918 р. і триває досі!“.**

Все, що українське, розстроює майже до божевілля „І. К. Ц.“ Боїмося, що як так далі піде, то „Кур'єрок“ скінчить сумно: трісне йому жовч або кров його залле із злости, що українці наперекір усьому живуть і ростуть...

У ВАРШАВЩИНІ НЕВРОЖАЙ.

У варшавському воєвідстві цього року неврожай. Втрата в збіжжі виносить 30—50 проц. Внаслідок цього є надмірна подажа худоби.

НАРАДА ГОЛОВ КРУЖКІВ „С. Г.“ В ЛУЦЬКУ.

Щоб ознайомити Ради Кружків „С. Г.“ по селах з матеріяльним станом Філії — Рада Філії „Сіл.-Господаря“ в Луцьку скликала дня 17. серпня ц. р. нараду голов Кружків, на якій було понад 30 присутніх.

ПІДМОГА ДЛЯ ХЛІБОРОБІВ.

У варшавському „Моніторі“ з дня 23. ц. м. появилася ухвала ради міністрів в справі додаткового кредиту на рік 1937-38, для помочі хліборобським господарствам, що їх навістили стихійні нещастя. Кредит на згадану ціль в бюджеті на 1937-38 р. виносить 500.000 зл.

НОВИЙ УКРАЇНСЬКИЙ СКЛЕП В ТУРЦІ.

Що раз то ростуть в Турці нові українські склепи. В липні ц. р. відчинив п. Яворський Зиновій „Шкіряний Базар“ в Ринку. Новому українському підприємству бажаємо якнайкращих успіхів.

ПОШИРЕННЯ ТЮТЮНЕВИХ ПЛЯНТАЦІЙ У СХ. ГАЛИЧИНІ.

Польський тютюневий монополь коштом 4 мільйонів зол. переводить інвестиції для побільшення продукції тютюну в Польщі, щоб не треба його спроваджувати з-за границі. Тому поширять тютюневі плянтації, особливо в Сх. Галичині.

НОВІ КРАМНИЦІ В КАЛУШІ.

В Калуші відкрив П. С. К. нову окрему крамницю з мануфактурою. П. Хопстяк відкрив торговлю мішаних товарів „Підкарпатський Базар“. В плані відкрити ще декілька крамниць. Бажаємо їм найкращих успіхів.

Подаємо до відома, що подана в 16. ч. „Голосу“ в ст. „Годі мовчати“ фірма „Арка“ між чужими фірмами, що їх оголошують українські часописи, як виявляється не є чужа. „Арка“ це українська виробня обуви при вул. Зіморовича.

БІРЖА.

ЦЕНТРОСОЮЗ ЛЬВІВ.

Львів, 28. серпня 1937.

Звідомлення із збіжевого ринку.

Ціни Центросоюзу, Львів, за 100 кг льоко ваґон стація заладовання.

Пшениця одн.	27.75—28.75
Пшениця зб.	27.25—28.25
Жито зб.	21.00—22.00
Ячмінь пашний	16.50—17.00
Ячмінь 640	17.00—18.00
Ячмінь 680	18.00—19.00
Овес легко задощ	17.00—18.00
„ незадощ.	18.00—19.00
Кукурудза жовта	25.00—25.50
Кукурудза червона	26.00—26.50
Ріпак	58.00—59.00
Вика темна нового збору	18.00—19.00
Насіння льону	46.00—47.00
Гречка	21.00—22.00

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

1 кґ. масла десер. бльок. без оп.	2.75 зл.
1 кґ. масла бочков. вкл. з опак.	2.80 зл.
молоко	14—15 сот.
яйця	3.40 зл.

Тенденція на масло знижкова на молоко та яйця сильна.

З українського життя

День української зброї в Бережанах.

В неділю дня 29. серпня ц. р. Повітовий Союз Кружків „Рідної Школи“ в Бережанах влаштував за допомогою бережанського студентства концерт в честь здобуття Києва.

В програму концерту ввійшла промова ред. Б. Кравцева, деклямація п. Ірини Пашківської, виступи мішаного хору („За Україну“ і „Над полями“...), фортеляноне соло п. Олени Бачинської й інсценізація „Сонетів і Строф“.

У концерті взяла численну участь місцева інтелігенція, як теж прибула численно, не зважаючи на непогоду й пізню пору, молодь доокілишніх сіл.

Арешти й ревізії на Волині.

Як відомо з часописів арештовано на Луччині багато Українців, з того числа тільки кількох звільнено. До в'язниці в Луцьку перевезено: Евгена Шульгу, В. Федорчука, Миколу Скоп'юка, Осипа Сакаля, Бориса й Сергія Пуксів — усіх з Луцька, та Івана й Петра Хлопецьких з Боголюб. Арештували теж студента данціґської політехніки Анатоля Кабайду, що перебував на праці в Дрогобичі.

Арешти й ревізії, як пишуть, відбувалися по селах Рівенщини, Дубенщини та Володимирщини.

В княжому Крилосі.

В день Успення Пр. Богородиці, в суботу 28. ц. м. відвідало Крилос знову около 5.000 прочан з різних сторін краю. Багато теж народу було в неділю, не зважаючи на непевну погоду.

Арештування.

У Крехівцях (Станиславівщина) арештовано рідношкільних діячів Коровайчука Петра, Петрова Олексу, Дівнича Олекса. Арештування стоїть у зв'язку з плебісцитовою акцією в минулому році.

Ювілей „Просвіти“ в Жукотині.

В неділю дня 25. липня одна з найдавніших Читалень в Турчанщині, Читальня „Просвіти“ в Жукотині обходила свій ювілей. Свято відбулося на вільному воздусі.

Ревізії й арештування в Сокальщині

В дні 21. ц. м. приїхала до Бобятина тайна й мундурова поліція в числі понад 30 поліціянтів та перевела цілий ряд ревізій серед місцевої молоді. В декого ревізії були дуже основні, наприклад, у Демчука Івана та в Микитюка Івана розбирали стріхи. Опісля арештували: Демчука Івана, Михалюка Романа, Матвійчука Івана, Іванчука Василя та Бульбака С. Всіх згаданих відвезено до поліційних арештів в Сокалі. Переведено також ревізії в Копитові. Великою загадкою є арештування 55-літнього Радовця Петра старшого громадянина.

В Буську розв'язали дитячий садок.

Повітовий староста з Камінки Струмілової розв'язав дитячий садок в Буську, не подаючи ніяких мотивів розв'язання. Садок дуже взірцево провадила п. Марія Ковальська.

Прочищують свої ряди.

Серед Української Національної Колонії на Далекому Сході знайшлося кілька руїнницьких одиниць, що різними способами намагались внести розклад в тамошнє організоване українське життя.

Провід Української Нац. Колонії, щоб зліквідувати оте далекосхідне „гуляйпілля“, постановою з 22. липня ц. р. поставив анархістів поза скобками українського життя на Далекому Сході. І так виключено з числа членів У. Н. К.: 1. Павла Яхна за деструктивну й провокаторську діяльність серед членів У. Н. К.; 2. Володимира Яхна за це саме; 3. Івана Світа, ред. „Маньджурського Вістника“, за відхід цього органу від національної лінії У. Н. К. та прикривання провокаторської діяльности в Харбіні та Шангаю Олександра Уніченка, за використовування „М. В.“ для розбиття та розкладу Колонії.

Ревізії в Калуші.

У зв'язку з розв'язанням Спортового Союзу місцева поліція перевела трус в домівці Т-ва „Чайка“ та в голови Т-ва мґра Араця Івана й забрали письма.

XXI. Міжнародній Протиалькогольний Конгрес у Варшаві.

Для українців це буде перший Конгрес, бо вперше візьмуть у ньому участь українці. Делеґатів поїде кілька. Голова Т-ва мґр. Микола Ценко матиме на Конґресі доклад у німецькій мові п. н.: „Український протиалькогольний рух“. На Конґресі буде окрема українська протиалькогольна вистава. На Конґрес друкується спеціяльна мала брошура у французькій мові про українське життя в зв'язку з протиалькогольним рухом для поінформування закордону. На фонд Конґресу складає все свідоме українське громадянство жертви. Досі зложено біля 300 зол.

Смертність українських дітей.

На закарпатській Україні занотовують, що в перших трьох місяцях ц. р. умерло там 31.7% дітей у віці до 1. року, тоді, коли в Чехії цей відсоток виносить 11.7%, в Моравії 13.7%, а в Словаччині 24.6%. Причиною цього загальна нужда на Закарпатті і брак лікарської опіки. Теж і в Галичині смертність українських дітей на 1% більша від польських і на 4% від жидівських.

Протиукраїнська летючка.

У зв'язку з політичним штрайком що його зорганізували людовці, „Комітет порозуміння польських організацій“ у Львові випустив у той час протиштрайкову летючку, вістря якої було звернене проти українців. Ці летючки розкидали з літаків.

В 100-ліття „Русалки Дністрової“

Філія Т-ва „Просвіта“ уладжує в неділю, 5. вересня Повітове Ювілейне Свято в 100-ліття появи „Русалки Дністрової“ М. Шашкевича. Свято заповідається величаво. На ньому буде посвячений прапор Філії та відбудеться дефіляда Чигалень перед прапором. Співатиме хор в числі б. 1000 осіб.

„Взґленди безпеченства“.

Виєднані з великим трудом дозволи на золочівський повіт улаштовувати імпрези мають на друкованих бляїнкетах дописку такого змісту: „Зезволєнє нінейше може биць каждей хвілі цофнєнте, о іле взґлєнди безпеченства і пожондку публічнеґо бендон теґо вимаґаць“.

Звичайні Загальні Збори

Філії Т-ва Українських Наукових Викладів ім. П. Могили в Камінці Струм. відбудуться в вівторок, 7. вересня о год. 10-ій перед пол. в залі „Сокола“ Нар. Дому. Приявність всіх членів обов'язкова.

„Культура“.

До Станиславова їхав дня 25. ц. м. Юрко Голинський, торг. учень. На стації Вікно попросив він по українськи білета до Станиславова. Касієр, що є водночас начальником стації, крикнув: „Цо? Цо пан хце?“ — „Прошу білет до Станиславова“ — „Нє розумєм“ — була відповідь. Коли ж Голинський втретє зажадав білета, озвірілий начальник крикнув: „Мурґо, хамє, ту польскі ужонд, маш мувіць по польску, нє по хамску. Нє видам білєту“. Голинський всів до поїзду без білета й зголосив справу кондукторові. Щойно кондуктор мусів інтервеніювати, щоб начальник продав білета.

Гріб Виговського в Скиті Манявськім.

На основі одного місця у „Зводнім літописі“ о. Петрушевича т. V. устійнено, що гетьман І. Виговський похований у Скиті Манявськім.

Давня боярська родина Виговських жила в Галичині й подибуємо її на різних становищах світських і духовних за давньої Польщі.

Проти української участи.

Чеська преса подає, що посольства большевицьке й польське склали протест проти участи української високошкільної дружини у Всестудентських Ігрищах в Парижі.

30-літній ювілей чит. „Просвіта“ у Володжі.

Дня 29. серня ц. р. чит. „Просвіта“ у Володжі святкувала 30-літній ювілей свого існування Академією, великим фестином та „просвітянською ватрою“ при співучасти делеґатів Мат. Т-ва із Львова.

Заборона окружного сокільського свята в Тернополі.

З датою 24. серпня наспіло до Т-ва „Сокіл“ в Тернополі від тернопільського віцевоєводи письмо, яким забороняє улаштувати в днях 4. і 5. вересня ц. р. „Окружне Сокільське Свято“. У мотивах подано, що улаштування проєктованого „Свята“ на основі поданої програми, може загрожувати безпеці спокоєві й прилюдному порядкові.

Припинили „Самостійність“ і „Самостійну думку“.

Румуни припинили раз на все черновецьку „Самостійність“ і „Самостійну думку“. Видавець „Самостійної думки“ вніс спротив проти припинення їх.

Чортківський староста розв'язує й забороняє.

В останньому часі чортківське староство заборонило цілий ряд імпрез. Заборонило окружний сокільський здвиг, що мав відбутися в днях 28. і 29. серпня. Заборонило теж районові пописи у Скородинцях і Заболотці. — В половині серпня чорт. староство розв'язало „Луг“ в Павшівці тому, що впровадило в себе „цьвіченя бойове“, навчало своїх членів „засад бойових і „шермеркі“.

Нам пишуть

ДОЛИНЩИНА.

ДЕМОРАЛІЗАТОРИ.

В „Народній Справі“ з дня 15. VIII. появився допис про село Церківну під заг.: „Мусимо нап'ятнувати“. Допис з ґрунту фальшивий. В ньому брехнею нап'ятновано кількох виділових читальні „Просвіта“. А правда виглядає так: Дня 25. VII. приїхав в наше село відомий паліївець з Укр. Банку з Болехова п. Клюк. Користаючи з нагоди, вступив до читальні, де як-раз мала відбутися проба хору й став виголошувати реферат ніби то про Укр. Банк, але в дійсності теревенив про т. зв. „ідеольоґію Ф. Н. Є.“ Не зважаючи на заввагу виділових кінчити свою бесіду, бо люди чекають на пробу він дальше торочив та дійшов до цього, що переїхався по молоді, мовляв вона курить. Молодь у нашому селі зовсім не курить і очевидно з того приводу почувалася ображеною. По рефераті в дискусії, один з присутніх звернув увагу, пощо прелеґент таке говорить, коли сам курить. В підмогу прелегентові прийшов о. Ярослав Левицький, що звернувся в сторону інтерпелюючого із словами: „цо вольно воєводзє“... Коли М. Ужела щось на це відповів, отець почастував його ще й „смаркачем“. Отакі то всілякого рода панове Клюки їздять по наших селах та своїми „вченнями“ хотять просвіщати людей.. М. У.

ІЗ ЧОРТКІВЩИНИ.

УСУВАЮТЬ САДІВНИЧОК.

Як і по інших повітах, так теж і в Чортківщині місцеві кружки „Р. Ш.“ приступили ще в березні ц. р. до основування садків. Все ішло якнайкраще. Виєднано в старостві дозвіл, спроваджено садівничок і пішла праця. В повіті було 18 садків. Аж ось з датою 2. серпня наспіло до 3-ох кружків „Р. Ш.“, а саме в Сосулівці, Павшівці й в Миливцях письмо від староства в Чорткові, з доманганням усунути негайно Леонтину Піликівну, дотеперішню провідницю дит. садка в Миливцях, тому що з оглядів безпеки не надається на це становище.

Садок в Миливцях завдяки відданій і жертвенній праці п. Піликівної належав до найкращих в повіті. Село в признанні для праці своєї садівнички, улаштовало їй величаве прощання в дні 6. VIII. ц. р. Зійшлось понад 1000 осіб, щоб подякувати за працю і попращати садівничку. Від Чит. „Просвіта“ говорив Ілля Чепеш, словами, що щиро висловлювали прив'язання села до садівнички. Іменем Кружка „Р. Ш.“ пращав гарною промовою Кирило Паславський. Провідниця самоосвітнього гуртка вручила від „Союзу Українок“ і провідниці велику китицю квітів. Дітвора засипавши квітами цілий віз, яким від'їзджала садівничка із сльозами пращала свою провідницю співом.

Село зрозуміло і гідно оцінило працю садівнички. Об'яв тим гарніший, що працю в селі ведуть самі селяни, в час, коли деякі інтеліґенти від тієї праці відсуваються, а то й вороже до неї ставляться. Коли недавно, 18. липня, двох свідомих громадян пішло до о. ігумена Огінського і просили 2—3 хліби на доживлювання дітей в садку, — тоді о. ігумен накинувся на них з лайкою, мовляв, вже багато манастирського гроша пішло в Милізці і т. д. і обидвох відправив з нічим. Цікаво чи такої поведінки навчився о. ігумен в Канаді і чи так пастир пасе свої вівці? І діється це тоді, коли на наші садки йде наступ, коли їх розв'язують, коли усувають провідниць, тоді коли в польських півоселях громадянство дбає за доживлювання. У висліді такої поведінки в селі невдоволення. І кому це на добро? Чи не краще жити з людьми в згоді й для них працювати? Коли є час складати різні візити, як напр. 7—8, ц. м. в Улашківцях, то може найдеться й часинка для своїх. Ми хочемо бачити в особі о. ігумена авторитет, що його можна б пошанувати. Тому кличемо: ходіть між нас і працюйте з нами. О. Н.

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

ВИСОКОПОВАЖАНИЙ ПАНЕ РЕДАКТОРЕ!

Не відмовте мені помістити на сторінках Вашого часопису наступну заяву:

Заявляю, що моє прізвище поміщено на листі польсько-українського комітету „Садівничо-виноградного Показу“ без мойого відома і проти моєї волі.

Борщів, дня 26. серпня 1937.

МҐР. ПИТЛЯР ОРЕСТ, БОРЩІВ.

Від Адміністрації

Використайте розіслані із попереднім числом розрахункові перекази. Висилайте ними передплату на дальші місяці, вирівнюйте свої належності за кольпортажу!

Почавши від цього числа здержимо висилку „Голосу“ тим, які були байдужі на наші заклики й досі не вирівняли залеглостей за часопис. Якщо хто з тих же причин не одержуватиме часопису, просимо не реклямувати.

Вп. СЕНИШИН Гр., Молод. Передплата заплачена по кінець жовтня ц. р.

Вп. Штикало Петро, Ільк. Передплата заплачена до половини січня 1938 р.

Вп. КУПЧИК Степан, Буч. Передплата заплачена до кінця січня 1938 р.

Вп. РУРАК Василь, Сл. Маєте надвижку 1.45 зл. до 31. ч. включно. Натомісць Ваш попередник п. Ферин Іван довжний 29.10 зл. Просимо з ним це скоро зліквідувати.

Вп. КУЗИК Петро, Зам. Прийшов зворот 33 ч. з дописною: „адресат не приймає“. Просимо вияснити.

Вп. ЯРОНЬКИЙ Антін, Скор. Часопис вертається з дописною: „адресат незнаний“. Просимо подати докладну адресу.

Вп. ПЛАСКАЧ Богдан, Самб. Подайте свою нову адресу.

Вп. ДОБРЯНСЬКИЙ Волод., Самб. Подайте свою нову адресу.

Хв. Кооп. „Єдність“, Олеги. Передплата заплачена до половини жовтня ц. р. Число 33. вернулося.

Вп. ШЕВЧУК Іван, Дубл. Просимо подати свою нову адресу.

Вп. БОРЩ Василь, Син. Виж. Передплата заплачена по кінець липня ц. р.

Вп. ЯКИМЕЦЬ Ярослав, Богат. Просимо подати свою нову адресу.

В АДМІНІСТРАЦІЇ „ГОЛОСУ“ ЗЛОЖИЛИ:

На прес-фонд „Голосу“:
ВЕРЕДИН Остап, Борислав 1.— зл.

Видає БОГДАН КРАВЦІВ. — Редагує Колеґія. — За редакцію відповідає БОГДАН ЛОТОЦЬКИЙ. — Урядові години Редакції: від 10—13. Адміністрації від 8—15.
Друкарня Наукового Т-ва імени Шевченка у Львові. Чарнецького 26.